

El gran buit

«Més enllà del PSOE no hi ha cap força política espanyola clarament de centre, liberal o, fins i tot, de centre dreta, de cultura, tradició i vocació democràtica»

Arreu on hi ha establert un sistema de partits polítics per concórrer a eleccions, aquest sistema és un reflex de la singularitat de cada territori. És per això que els estats disposen de formacions polítiques pròpies que, tanmateix, no sempre abasten tot el conjunt del territori, atès que, molt particularment a Europa, el caràcter plurinacional de molts estats es reflecteix amb un sistema de partits propi, ja sigui nacional o bé regional. Així, poden arribar a coexistir en un mateix territori partits estatals amb nacionals o bé regionals, segons els casos. A Bèlgica, per exemple, els dos partits més votats no tenen abast estatal, ja que el N-VA, amb 31 escons, és escollit pels flamencs i el PS, amb 23, pels valons. La resta de formacions polítiques tenen també aquest origen territorial: o Flandes o Valònia, llevat dels Verds, amb 14 escons, que sí que reben vots d'arreu del territori belga. Són els únics.

Si observem altres democràcies europees, veiem com, per exemple a França, en aquest moments l'hegemonia parlamentària l'ostenta una força de centre com La République en Marche, d'E. Macron, que té a la seva esquerra els socialistes i la France Insoumise de J.L. Melenchon, i compta amb un altre espai també tradicionalment de centre, el Modem de F. Bayrou, així com amb una formació republicana conservadora, Les Républicains, i una força ultranacionalista, xenòfoba i d'extrema dreta com le Rassemblement National, nom adoptat enguany mateix pel Front National de Le Pen. A Portugal, el Partido Comunista, el Bloco d'Esquerda i el Partido Socialista es veuen acompanyats pel Partido Socialdemocrata, al centre dreta, i pel Partido Popular, a la dreta. En aquests llocs, entre el partit socialista i la dreta tradicional hi ha, pel cap baix, una formació política entremig que fa com de transició ideològica, sense forats electorals per cobrir.

La diversitat nacional i regional existent al regne d'Espanya s'expressa també mitjançant un sistema de partits ben característic, en el qual n'hi ha quatre d'àmbit estatal: PSOE, PP, Cs i Podem. Però, precisament per la singularitat plurinacional existent, es produeixen fets tan significatius com que el partit més votat a Espanya, el PP, és el menys votat a Catalunya. Si fem una ullada al mapa polític, els únics territoris on no hi ha formacions polítiques distintes a les estatals, en els respectius parlaments o assemblees autònomes, són Madrid, la Rioja, Múrcia, Andalusia, Extremadura i les dues Castelles. Així, a Catalunya, el País Basc i Navarra, hi governen formacions que no són d'àmbit estatal, on són majoria. També a través de partits no estatals, com ocorre a les Canàries i a Cantàbria, la presidència recau en sigles d'àmbit nacional/regional. Però les sigles no estatals són també presents al Govern Balear i a la Generalitat Valenciana o bé a les assemblees legislatives d'Astúries, Aragó i Galícia, i de vegades amb més d'una força política no estatal.

Es dona la circumstància que, en indrets com ara Catalunya, País Basc i Navarra, les Balears, Aragó o Canàries, a banda de formacions nacionals d'esquerres, n'hi ha d'altres que podem situar en l'àmbit del centre o centre dreta, però en cap cas de l'extrema dreta. És a dir, són territoris que no disposen de partits d'ultradreta propis, sinó que aquells que tenen són espanyols. Entre l'espai socialista i la dreta més extrema hi ha partits d'àmbit no estatal que configuren una solució de continuïtat ideològica més a la dreta dels socialistes, però sense arribar a cap posició ideològica extrema (PNB, CC, CiU/PDECat). Aquesta realitat a la perifèria plurinacional contrasta, i molt, amb el mapa polític espanyol actual. Desapareguts ja fa anys la UCD, el CDS, el PL i el PDP, els partits amb presència arreu de l'estat representen un sistema amb un gran forat, un buit enorme, una absència clamorosa.

És a dir, més enllà del PSOE no hi ha cap força política espanyola clarament de centre, liberal

o, fins i tot, de centre dreta, de cultura, tradició i vocació democràtica, sinó que, directament, es fa un gran salt en el buit ideològic fins arribar al PP, Cs i ara també Vox, de presència imminent a les corts espanyoles. Si bé és cert que el mateix PSOE és qui ara cobreix, en bona part, l'espai moderat o de centre cap on l'ha empès Podem, d'aquest àmbit es passa ja una oferta de tres partits que pugnen entre ells per veure qui és més nacionalista espanyol, més xenòfob i més d'extrema dreta. Són partits d'una radicalitat màxima, d'una demagògia il·limitada i d'una irracionalitat absoluta. I és aquesta competició, tan perillosa, a què s'han abocat entre ells, allò que explica moltes coses. Per exemple, la por terrible a fer segons quina mena de passos per part de les forces que avui donen suport al govern d'Espanya.